

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2020-2-038 (Soruşturma/Taahhüt)
Karar Sayısı : 22-32/505-202
Karar Tarihi : 07.07.2022

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Hasan Hüseyin ÜNLÜ,
Ayşe ERGEZEN, Cengiz ÇOLAK, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER : Mehmet Yavuz GÜNER, Damla YAZ, Alican KORKMAZ,
Yavuz Mahmut ŞİMŞEK

C. İLGİLİ TARAF : - Tadım Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.
Temsilcisi: Av. Kayra ÜÇER
Büyükdere Caddesi 199 Kat 30 Levent 34394 Beşiktaş İstanbul

D. ŞİKAYETÇİ : - Gizlilik Talebi Bulunmaktadır.

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Rekabet Kurulunun 12.08.2021 tarih ve 21-38/549-M sayılı kararı uyarınca Tadım Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş. hakkında yürütülmekte olan soruşturma kapsamında, tarafça sunulan revize nihai taahhüt metninin değerlendirilmesi.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 02.12.2020 tarih ve 13042 sayı ile giren gizlilik talepli başvuruda, Tadım Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.'nin (TADIM) paketli kuru yemiş pazarındaki hakim durumunu dışlayıcı uygulamalar ile kötüye kullanarak rakiplerinin faaliyetlerini zorlaştırdığı ve bayilerin fiyatına müdahale ederek yeniden satış fiyatını belirlediği iddia edilmiştir. Bu iddialar üzerine yapılan önaraştırma sonucunda düzenlenen 04.08.2021 tarih ve 2020-2-038/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu 12.08.2021 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve TADIM hakkında soruşturma açılmasına 21-38/549-M sayı ile karar verilmiştir.
- (3) Soruşturma Bildirimi TADIM tarafından 01.09.2021 tarihinde tebellüğ edilmiş, tarafın birinci yazılı savunması 30.09.2021 tarih ve 21647 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Ardından TADIM 30.11.2021 tarih ve 23346 sayı ile taahhüt sunma talebinde bulunmuştur.
- (4) Bunun üzerine hazırlanan, taahhüt görüşmelerinin başlatılmasına ilişkin 23.12.2021 tarih ve 2020-2-038/BN-01 sayılı Bilgi Notu, 27.12.2021 tarihli Kurul gündeminde görüşülmüş ve 21-67/911-M sayı ile TADIM ile taahhüt görüşmelerine başlanmasına ve taahhüt hakkında üçüncü tarafların görüşlerinin alınmasına karar verilmiştir.
- (5) TADIM alınan Kurul kararı hakkında 31.12.2021 tarih ve 36948 sayılı yazı ile bilgilendirilmiştir. Soruşturmanın 12.02.2022 tarihinde sona erecek ilk altı aylık süresi 27.01.2022 tarih, 22-06/78-M sayılı Kurul kararı ile bitiminden itibaren altı ay uzatılmıştır.
- (6) Taahhüt görüşmelerinin akabinde TADIM tarafından Kuruma sunulan 22.04.2022 tarihli taslak taahhüt metninin özet versiyonu; taahhütlerin dosya konusu rekabetçi endişeleri gidermekteki yeterliliği, uygulanabilirliği, etkinliği ve sürekliliği hususlarında görüş almak üzere 29.04.2022 tarihli ve 43140, 43141, 43143, 43145, 43147 sayılı yazılar ile üçüncü kişilere gönderilmiştir. Üçüncü kişilerin cevabi yazıları çeşitli tarih ve sayılarla Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

- (7) Üçüncü kişi görüşleri de dikkate alınmak suretiyle, Soruşturma Heyetinin taslak taahhüt metni hakkındaki değerlendirmeleri 23.05.2022 tarihinde TADIM'a iletilmiştir. Söz konusu bilgilendirme akabinde, TADIM taahhüt metnini revize etmiş ve 07.06.2022 tarih ve 28586 sayı ile Kuruma iletilmiştir. Bu taahhüt metni üzerine hazırlanan 27.06.2022 tarih ve 2020-2-038/BN-03 sayılı Bilgi Notu Kurulun 30.06.2022 tarihli toplantısında görüşülmüş, taahhüt metninin ilk maddesinde yer alan "... *net satış alanı 100 metrekareden az olup şubesi bulunmayan...*" ifadesi dikkate alınarak, dosya 22-29/477-Mİ sayı ile Kurul gündeminde incelemeye alınmıştır.
- (8) Bu çerçevede TADIM tarafından 05.07.2022 tarih ve 29486 sayı ile sunulan revize nihai taahhüt metni üzerine hazırlanan 05.07.2022 tarih ve 2020-2-038/BN-04 sayılı Bilgi Notu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (9) **G. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Bilgi Notunda, TADIM'ın sunmuş olduğu revize taahhüt paketinin önaraştırma ve soruşturma safhasında tespit edilen rekabet sorunlarını giderme hususunda elverişli olduğu, dolayısıyla nihai taahhüt metninin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 43. maddesinin üçüncü fıkrası ile 2021/2 sayılı Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Önaraştırmalarda ve Soruşturmalarda Sunulacak Taahhütlere İlişkin Tebliğ'in (2021/2 sayılı Tebliğ) 14. maddesinin birinci fıkrası uyarınca bağlayıcı hale getirilerek soruşturma sürecinin sonlandırılması gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Rekabetçi Endişeler

- (10) TADIM'ın rekabetçi endişeleri gündeme getiren ve sıkı bir şekilde takip ettiği temel politikalarından birisi, rakip teşebbüslerin yer aldığı noktalarda stant kurulumu, bedava ürün, indirim uygulamaları ve ön ödeme gibi çeşitli destekler yoluyla öncelikle rakibin noktadan çıkartılmasını sağlamak, TADIM'ın bulunmadığı son satış noktalarına ise yalnız TADIM ile çalışılacak şekilde giriş yapmak, bunun başarısız olduğu noktalarda rakiple birlikte satış gerçekleştirmek, bu durumda noktaya stantlar koymak suretiyle rakip ürünlerin stantlarına yeterli alan bırakmamak, kendi stantlarının içinde TADIM'ın tüm ürün grupları birlikte sergilenerek rakip markaların ürünlerinin görünürlüğünü azaltmaya çalışmak ve tek marka olarak TADIM'ın bulunduğu noktalarda desteklerin devam ettirilerek sadık müşteri niteliğini korumaktır.
- (11) Bu uygulamalar sonucunda, pek çok noktada rakiplerin noktalardan çıkarılarak TADIM'ın tek marka haline getirildiği yerinde incelemelerde elde edilen belgelerden görülmektedir. TADIM'ın münhasırlık veya sadakat yaratıcı nitelikteki indirim ve stant kurulumu uygulamalarının geleneksel kanaldaki nihai satış noktalarında fiilî münhasırlık yaratarak rakip ürünlerin satışının engellenmesine ve rakiplerin pazardan dışlanmasına yol açabilecek nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.
- (12) Diğer yandan aşağıda ele alınacağı üzere, TADIM'ın bayilerine tavsiye niteliğinde fiyatlar ilettiği anlaşılacakla birlikte, yapılan yerinde incelemelerde TADIM'ın yeniden satış fiyatını belirlediğine dair ek bir belgeye ulaşılamamıştır.

H.2. Taslak Taahhüt Metni

- (13) Taahhüt görüşmeleri sonucunda TADIM tarafından sunulan ve üçüncü kişilere görüşlerinin alınmasını teminen gönderilen 22.04.2022 tarihli taslak taahhüt metni aşağıda özetlenmektedir:

1. TADIM ve bayileri; paketlenmiş kuru yemiş satışı gerçekleştirilen geleneksel kanaldaki satış noktaları (perakende satış noktaları) ile sözlü ya da yazılı münhasırlık ilişkisi kurmayacaktır.
2. TADIM ve bayileri, perakende satış noktasının; paketlenmiş ay çekirdeği veya diğer paketlenmiş kuru yemiş alımlarının tamamını TADIM ürünlerinden karşılması karşılığında; ek iskonto, ek prim, daha yüksek veya fazla prim, karşılıksız mal, bedelsiz dolu stant ya da ürün, hizmet bedeli, promosyon gibi her ne isim altında olursa olsun faydalar sağlamayacaktır.
3. TADIM ve bayileri; perakende satış noktasının herhangi bir dönemde, bir önceki dönem gerçekleştirdiği paketlenmiş ay çekirdeği veya diğer paketlenmiş kuru yemiş satın alımlarının %60'ından fazlasını TADIM'dan satın alması karşılığında ek iskonto, ek prim, daha yüksek veya fazla prim, karşılıksız mal, bedelsiz dolu stant ya da ürün, hizmet bedeli, promosyon gibi her ne isim altında olursa olsun faydalar sağlamayacaktır.
4. TADIM ve bayileri, perakende satış noktasının; rakip paketlenmiş ay çekirdeği veya diğer paketlenmiş kuru yemiş ürünlerini almaması, satmaması, almayı bırakması ya da satmayı bırakması karşılığında ek iskonto, ek prim, daha yüksek veya fazla prim, karşılıksız mal, bedelsiz dolu stant ya da ürün, hizmet bedeli, promosyon gibi her ne isim altında olursa olsun faydalar sağlamayacaktır.
5. TADIM ve bayileri, münhasır çalışma, rakip ürün alınmaması, rakip ürün alınmasının bırakılması ya da tek marka çalışılması karşılığında paketlenmiş kuru yemiş ürünlerinin satın alınmasından ya da tüketiciye satılmasından önce prim ödemesinde bulunmayacaktır.
6. TADIM ve bayileri, münhasır çalışmaya, rakip ürün alınmamasına, rakip ürün alımının bırakılmasına ya da tek marka çalışılmasına neden olacak şekilde, belirli bir hedef karşılığı geriye dönük indirim uygulamayacaktır.
7. TADIM ve bayileri, aralarında TADIM'ın da bulunduğu birden fazla teşebbüsün ürünlerini alan ve satan bir perakende satış noktası kendisi talep etse dahi münhasır çalışma, rakip çıkarma, tek marka çalışma ve benzeri çalışma biçimleri karşılığında özel prim, karşılıksız mal ya da başka faydalar önermeyecektir.
8. TADIM ve bayileri, perakende satış noktalarının paketlenmiş ay çekirdeği, her bir paketlenmiş kuru yemiş ürünü ve kuru meyve ve bar ürünlerinin satın alım miktarlarını birbirinden bağımsız olarak belirlemesini engelleyecek şekilde iskonto, prim ya da karşılıksız mal uygulamalarında bulunmayacaktır. Söz konusu ürünlerden herhangi birinin tedarik edilip edilmeyeceği ya da ne miktarda tedarik edileceği diğer bir ürünün de satın alınıp alınmamasına ya da satın alım miktarına bağlanmayacaktır.
9. TADIM, her bir bayisinin, perakende satış noktalarına TADIM'dan bağımsız olarak ilçe bazında belirleyeceği sabit iskonto oranı ile satış yapmasını temin edecektir. Bu taahhüt, TADIM'ın, ürünlerini rakip marka ambalajlı kuru yemiş ya da ay çekirdeği ürünleri ile bir arada satan perakendecilerde rakip tarafından uygulanan fiyat, iskonto, promosyon ve benzeri ticari uygulamalar ile rekabet edebilmesi için gerekli ticari girişimlerde bulunmasını engellemeyecektir.

10. TADIM, yukarıda (1) – (7) arasında yer alan hususlara ilişkin olarak bayileri ile protokol imzalayarak Rekabet Kurumuna (Kurum) tevsik edecektir. Ayrıca TADIM ve bayilerinin ilgili çalışanlarına rekabet hukuku ve taahhütte yer alan hususlara ilişkin olarak eğitim verilecektir.
11. TADIM bayisi ve perakende satış noktası arasında yazılı sözleşme yapılması durumunda söz konusu sözleşme, taahhütte yer alan hususları yansıtacak şekilde hazırlanacak ve taraflarca imzalanan sözleşmenin bir örneği sözleşme tarafı olan perakende satış noktasına bırakılacaktır.
12. TADIM taahhüt kapsamında üzerinde uzlaşılan bir bildirim metnini perakende satış noktalarıyla imza karşılığında ve bir nüshası noktada kalacak şekilde paylaşacaktır. TADIM, bildirim yapılan toplam perakende satış nokta sayısını, bildirim karşılığında imza alınan nokta sayısını ve imzadan imtina eden nokta sayısını Kuruma tevsik edecektir.
13. TADIM, yukarıda yer alan taahhütleri, taahhütlerin kabul edilerek soruşturmanın kapatılmasına ilişkin gerekçeli kararın yayımlanmasını takip eden dört ay içerisinde yerine getirecektir.
14. TADIM, soruşturmanın kapatılmasına ilişkin gerekçeli kararın yayımlanmasını takip eden beşinci yılın sonundan itibaren ya da beş yıllık süre dolmadan önce pazar paylarının birbirini takip eden iki yıl %40'ın altına düşmesi halinde; yukarıda yer alan taahhütlerin kaldırılması için Kurula başvuruda bulunabilecektir.

H.3. Taslak Taahhüt Metni Üzerine Sektör Paydaşlarının Görüşleri

- (14) Yukarıda özetine yer verilen taslak taahhüt metnine ilişkin sektör paydaşlarının görüşleri alınmıştır. (.....) tarafından gönderilen ve 23.05.2022 tarih, 28146 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden yazıda, TADIM tarafından sunulan taahhütlerin yeterliliğinin, uygulanabilirliğinin, etkinliğinin ve sürekliliğinin uygun bulunduğu, taahhütlere uyulmaması halinde ek bilgilendirme sağlanacağı ifade edilmiştir.
- (15) (.....) tarafından gönderilen ve 23.05.2022 tarih, 28147 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden yazıda, TADIM tarafından sunulan taahhütlerin sektörde rekabet düzeninin korunmasına ve ekonomik verimliliğin temini yönünde katkı sağlayacağı, taahhütlerin kendilerince olumlu karşılandığı belirtilmiştir.
- (16) (.....) tarafından gönderilen ve 13.05.2022 tarih, 27949 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden yazıda özetle;
  - i. TADIM'ın son satış noktaları ile akdettiği sözleşmeler ve benzeri hukuki metinler ile ilgili olarak,
    - TADIM'ın geleneksel kanalda satış noktalarıyla akdettiği münhasırlık hükümleri içeren sözleşmelerin münhasırlığa yol açmayacak şekilde yeniden düzenlenmesi; bu kapsamda, sözleşmelerin süreli yapılması ve sürenin karşılıklı açık beyan olmaksızın uzamaması, tarafların tek taraflı fesih hakkı olması, sözleşmenin sona erdirilmesini zorlaştıran hükümlerin bulunmaması, sözleşmelerde fiilen marka bağımlılığı yaratacak ticari menfaat kazanma koşullarına yer verilmemesi, rakiple çalışmanın serbest olduğunun sözleşmede belirtilmesi, dolaylı iskonto yaratan uygulamalarla fiilî münhasırlık yaratan hükümlere yer verilmemesi gerektiği,

- TADİM'in fiilî münhasırlık yaratacak uygulamalarının tamamına son verildiğine ilişkin tüm satış noktalarına ayrıntılı bir bilgilendirme metninin/duyurunun Kurul onayıyla birlikte gönderilmesi ve gönderimin etkin bir biçimde gerçekleştiğine ilişkin güvenilirliği Kurum tarafından tespit edilen teyit edilebilir kayıtların Kuruma sunulması gerektiği,
  - TADİM'in her bir ürün kategorisi için satış noktalarıyla ayrı ayrı sözleşmeler akdetmesi gerektiği,
  - Yazılı sözleşme olmaksızın TADİM'la ticari ilişkilerini yürüten satış noktalarında yukarıda sayılan esasların geçerli kılınması gerektiği,
  - TADİM'in çalıştığı satış noktaları bakımından sunduğu taahhütlere uyup uymadığına ilişkin Kurumun kimliğini ve çalışma şeklini uygun bulacağı üçüncü bir taraf eliyle bağımsız denetim raporunun düzenli olarak Kurula sunulması gerektiği,
- ii. Stant, tente, branda, palet etekleri gibi yan faydalar eliyle yaratılan fiilî münhasırlık hallerine ilişkin olarak,
- Sınırlı satış alanına ve/veya raf kapasitesine sahip satış noktalarına büyük hacimli stantlar yerleştirilmesi suretiyle rakip markaların noktaya girişini fiilen engelleyen uygulamalara son verilmesi; stant/raf boyutlarına ilişkin olarak, fiziken birden fazla markanın satılması imkânını koruyacak şekilde m² cinsinden objektif bir satış alanı kriterinin belirlenmesi (bu kapsamda, Coca-Cola kararında buzdolabı bakımından 100 m² olarak belirlenmiş satış alanının asgari sınır olabileceği, zira kuru yemiş stantlarının daha fazla yer kaplayabileceği); hâlihazırda rakip firma stantlarının girmesinin mümkün olmadığı, büyük stantların yer aldığı küçük satış alanına sahip satış noktalarında mevcut olan stantların Kurul kararı ile tespit edilecek şekilde küçültülerek rakip marka girişine izin verecek şekilde yeniden yerleştirilmesinin ve bunun maliyetine tamamen TADİM tarafından katlanılmasının temin edilmesi gerektiği,
  - Satış noktalarında rakip stant konumlandırılmasına izin verilecek şekilde yeniden stant yerleşimi yapılmasının uygulanabilir olmaması hâlinde TADİM stantlarının %50'sinin müşteriye hitap eden kısımları kapsayacak şekilde rakip marka ürünlerine açılması gerektiği,
  - Satış noktalarına stant dışında (ahşap, plastik, metal alaşımlı) yatırım yapılarak münhasır satış algısı yaratabilecek uygulamalara son verilmesi gerektiği,
- iii. Çeşitli maddi faydalar (iskonto, promosyon, bedelsiz ürün, hizmet bedeli faturası vs.) yoluyla gerçekleştirilen dışlayıcı davranışlarla ilgili olarak,
- TADİM'in satış noktalarına uyguladığı ve marka bağımlılığı sağlayarak fiilî münhasırlığa yol açan iskonto, promosyon, bedelsiz ürün gibi uygulamaların fiilî münhasırlığa sebebiyet vermeyecek şekilde yeniden düzenlenmesi ve objektif kriterlere bağlanarak eşit durumdaki alıcılara eşit şekilde uygulanmasının temin edilmesi (düşük cirolu noktaya düşük, yüksek cirolu noktalara yüksek iskonto verilmesi gibi), bireyselleştirilmiş iskonto uygulamalarına son verilmesi, rakip ürün satılmaması karşılığında iskonto yapılmaması gerektiği,

- Satış noktalarıyla akdedilen sözleşmelerde yalnızca fatura altı iskonto uygulamasına yer verilmesi, bunun dışında fiilî münhasırlık uygulamalarının gizlenmesinde rol oynayan bedelsiz fatura kesimi, hizmet faturası, bedelsiz ürün, cihaz ve ekipman desteği karşılığı fatura vb. uygulamalara son verilmesi gerektiği,
- Bağlama uygulamasına son verilmesi, ay çekirdeği ürünü başta olmak üzere TADİM'in belirli ürünlerinin satış noktasına satılmasının diğer bazı ürünlerin satışına bağlanmamasının temin edilmesi gerektiği,
- Rakiplerin girdiği noktalara ay çekirdeğinin tedarik edilmemesi gibi fiilî münhasırlık yaratacak uygulamalara son verilmesi gerektiği

ifade edilmiştir.

- (17) (.....) tarafından gönderilen ve 13.05.2022 tarih, 27937 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden yazıda, sunulan taahhütlerin uygulanabildiği takdirde yerinde olduğu, TADİM'in hâkim durumda bulunduğu ilgili pazarlardaki rekabetçi endişeleri giderecek nitelikte olduğu ve olumlu değerlendirilebileceği ifade edilmiştir.

H.4. Revize Nihai Taahhüt Metni

- (18) Üçüncü kişi görüşleri de dikkate alınmak suretiyle, Soruşturma Heyeti'nin taslak taahhüt metni hakkındaki değerlendirmeleri TADİM'a iletilmiştir. Söz konusu bilgilendirme akabinde, TADİM, taslak taahhüt metnini revize ederek 07.06.2022 tarih ve 28586 sayı ile Kuruma sunmuştur. Bu taahhüt metninin ilk maddesinde yer alan "... *net satış alanı 100 metrekareden az olup şubesi bulunmayan...*" ifadesi dikkate alınarak, dosya 22-29/477-Mİ sayı ile Kurul gündeminde incelemeye alınmıştır. Bunun üzerine TADİM tarafından 05.07.2022 tarih ve 29486 sayı ile sunulan revize nihai taahhüt metni şu şekildedir:

1. *Tadım ve bayileri; paketlenmiş kuru yemiş satışı alanında faaliyet gösteren, geleneksel pazar olarak da adlandırılan bakkal, tekeli bayisi, büfe, akaryakıt istasyonu mağazası gibi küçük perakendeciler (işbu yazının devamında "**perakende satış noktası**" olarak ifade edilecektir) ile sözlü ya da yazılı münhasırlık ilişkisi tesis etmeyecektir.*
2. *Tadım ve bayileri, perakende satış noktasının;*
  - i. *paketlenmiş ay çekirdeği veya diğer paketlenmiş kuru yemiş alımlarının tamamını Tadım ürünlerinden karşılaması;*
  - ii. *rakip paketlenmiş ay çekirdeği veya diğer paketlenmiş kuru yemiş ürünlerini almaması, satmaması, almayı bırakması ya da satmayı bırakması;*
  - iii. *herhangi bir dönemde (örneğin bir yıl) bir önceki dönem gerçekleştirdiği paketlenmiş ay çekirdeği veya diğer paketlenmiş kuru yemiş satın alımlarının %60'ından fazlasını Tadım'dan satın alması*

karşılığında ek iskonto, ek prim, daha yüksek veya fazla prim, karşılıksız mal, bedelsiz stant ya da ürün, hizmet bedeli, promosyon gibi her ne isim altında olursa olsun faydalar sağlamayacaktır.
3. *Tadım ve bayileri, münhasır çalışma, rakip ürün alınmaması, rakip ürün alınmasının bırakılması ya da tek marka çalışılması karşılığında paketlenmiş kuru yemiş ürünlerinin satın alınmasından ya da tüketiciye satılmasından önce prim (Örneğin peşin (ödemeli) prim, toptan ön ödemeli prim, yıllık peşin prim gibi) ödemesinde bulunmayacaktır.*

4. *Tadım ve bayileri, münhasır çalışmaya, rakip ürün alınmamasına, rakip ürün alınmanın bırakılmasına ya da tek marka çalışılmasına neden olacak şekilde, perakende satış noktasının toplam alım ya da toplam satış miktarı şeklinde belirlenebilecek bir indirim hedefini yakalaması halinde içinde bulunulan dönem yanında daha önceki dönemlerde de gerçekleştirilen alımları kapsayacak şekilde indirim (geriye dönük indirim) uygulamayacaktır.*
5. *Tadım ve bayileri, aralarında Tadım'ın da bulunduğu birden fazla teşebbüsün ürünlerini alan ve satan bir perakende satış noktası kendisi talep etse dahi münhasır çalışma, rakip çıkarma, tek marka çalışma ve benzeri çalışma biçimleri karşılığında özel prim, karşılıksız mal ya da başka faydalar önermeyecektir.*
6. *Tadım ve bayileri, perakende satış noktalarının paketlenmiş ay çekirdeği, her bir paketlenmiş kuru yemiş ürünü ve kuru meyve ve bar ürünlerinin satın alım miktarlarını birbirinden bağımsız olarak belirlemesini engelleyecek şekilde iskonto, prim ya da karşılıksız mal uygulamalarında bulunmayacaktır. Söz konusu ürünlerden herhangi birinin tedarik edilip edilmeyeceği ya da ne miktarda tedarik edileceği diğer bir ürünün de satın alınıp alınmamasına ya da satın alım miktarına bağlanmayacaktır*
7. *Tadım, her bir bayisinin, perakende satış noktalarına Tadım'dan bağımsız olarak ilçe bazında belirleyeceği sabit iskonto oranı ile satış yapmasını temin edecektir. İşbu taahhüt Tadım bayilerinin satış oranlarının Tadım tarafından belirlenmesi anlamına gelmemekte olup, iskonto oranları bayilerin kendi inisiyatifleri ile belirlenecektir. İşbu taahhüt Tadım'ın, ürünlerini rakip marka ambalajlı kuru yemiş ya da ay çekirdeği ürünleri ile bir arada satan perakendecilerde rakip tarafından uygulanan fiyat, iskonto, promosyon ve benzeri ticari uygulamalar ile rekabet edebilmesi için gerekli ticari girişimlerde bulunmasını engellemeyecektir.*
8. *Tadım, yukarıda (1) – (7) arasında yer alan hususlara ilişkin olarak Bayileri ile ekte yer alan protokolü imzalayarak Rekabet Kurumuna tevsik edecektir (Ek-Bayilik Sözleşmesine Ek Protokol Taslağı).*
9. *Tadım ve bayilerinin ilgili çalışanlarına rekabet hukuku ve işbu taahhütte yer alan hususlara ilişkin olarak eğitim verilecektir.*
10. *Tadım Bayisi ile bir perakende satış noktası arasında yazılı sözleşme yapılması durumunda söz konusu sözleşme, işbu taahhütte yer alan hususları yansıtabilecek şekilde hazırlanacak ve taraflarca imzalanan sözleşmenin bir örneği sözleşme tarafı olan perakende satış noktasına bırakılacaktır.*
11. *Aşağıda yer alan bildirim metni tüm Tadım perakende satış noktaları imza karşılığında ve bir nüshası noktada kalacak şekilde paylaşılacaktır. Tadım, bildirim yapılan toplam perakende satış nokta sayısını, bildirim karşılığında imza alınan nokta sayısını ve imzadan imtina eden nokta sayısını Rekabet Kurumuna tevsik edecek olup, tarafına ulaşmış olan bildirim karşılığında alınmış imzaları gösterir belge ve/veya belgeler ile imzadan imtina tutanaklarının dijital ortama aktarılmış versiyonlarını (fotoğraf, taramış kopya vb.) Rekabet Kurumu ile dijital ortam üzerinden paylaşacaktır.*

'Tadım ürünlerini tercih ettiğiniz için içtenlikle teşekkür ederiz!

Tadım ürünlerini tüketicimize ulaştıran siz sayın perakendecimiz:

- *Sadece Tadım ürünleri satma kararı tamamen size aittir.*
- *İstediğiniz firmanın ürünlerini tercih etmekte tamamen serbestsiniz.*
- *Sadece Tadım ürünü satmanızı gerektiren her türlü vaat, taahhüt, sözleşme maddesi ya da yükümlülük geçersizdir.*
- *Tadım ürünleri ile rakip markaların kuru yemiş veya ay çekirdeği ürünlerini bir arada satmanızı engelleyecek türlü vaat, taahhüt, sözleşme maddesi ya da yükümlülük de geçersizdir.*

- *Tadım ve Tadım bayilerinin yaptıkları hiç bir prim, promosyon ya da iskonto uygulaması sizi rakipten mal almama, rakip çıkarma ya da Tadım ile tek marka çalışma yükümlülüğü altına sokmaz.*
- *Tadım'ın ay çekirdeğini, her bir kuru yemiş çeşidini, kuru meyve ve bar ürünlerini diğerlerinden ayrı ve bağımsız olarak satın alabilirsiniz. Tadım, daha önce olduğu gibi bundan sonra da kalitesiyle rekabet etmeye devam edecektir.'*

12. *Tadım, yukarıda yer alan taahhütleri, taahhütlerin kabul edilerek soruşturmanın kapatılmasına ilişkin gerekçeli kararın yayınlanmasını takip eden dört ay içerisinde yerine getirecektir.*

13. *Tadım,*

- a. *Soruşturmanın kapatılmasına ilişkin gerekçeli kararın yayınlanmasını takip eden 5. (beşinci) yılın sonundan itibaren;*
- b. *(a)'da anılan beş yıllık süreden dolmadan önce dahi olsa Tadım pazar paylarının birbirini takip eden iki yıl %40'ın altına düşmesi halinde;*

gerekçeli pazar tanımlarını, pazar payı bilgilerini, ilgili diğer bilgi ve belgeleri, değerlendirme ve gerekçeleriyle birlikte Rekabet Kurulu'na sunarak yukarıda yer alan taahhütlerin kaldırılması için Rekabet Kuruluna başvuruda bulunabilecektir.

- (19) Bu taahhüt metninin ekinde ayrıca "Bayilik Sözleşmesine Ek Protokol Taslağı" (Protokol) sunulmuştur.

H.5. 4054 sayılı Kanun'un 43. Maddesi ve 2021/2 sayılı Tebliğ Kapsamında Değerlendirme

- (20) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin üçüncü fıkrası şu şekildedir:

"Yürütülmekte olan bir önaraştırma ya da soruşturma sürecinde 4 üncü veya 6 ncı madde kapsamında ortaya çıkan rekabet sorunlarının giderilmesine yönelik olarak ilgili teşebbüs ya da teşebbüs birliklerince taahhüt sunulabilir. Kurul söz konusu taahhütler yoluyla rekabet sorunlarının giderilebileceğine kanaat getirirse bu taahhütleri ilgili teşebbüs ya da teşebbüs birlikleri açısından bağlayıcı hale getirerek soruşturma açılmamasına veya açılmış bulunan soruşturmaya son verilmesine karar verebilir. Rakipler arasında fiyat tespiti, bölge veya müşteri paylaşımı ya da arz miktarının kısıtlanması gibi açık ve ağır ihlallerle ilgili olarak taahhüt kabul edilmez. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından çıkarılan tebliğ ile belirlenir."

- (21) Bu doğrultuda yürürlüğe giren 2021/2 sayılı Tebliğ'in "Kapsam" başlıklı 2. maddesi ise şu şekildedir:

"Bu Tebliğ; açık ve ağır ihlaller hariç olmak üzere, 4054 sayılı Kanunun 4 üncü veya 6 ncı maddesi kapsamında ortaya çıkan rekabet sorunlarının giderilmesine yönelik olarak ilgili teşebbüslerce ya da teşebbüs birliklerince sunulan taahhütleri kapsamaktadır."

- (22) Bununla birlikte 2021/2 sayılı Tebliğ'in "Tanımlar" başlıklı 4. maddesi açık ve ağır ihlallere konu olan hususları;

"Bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet doğrudan ya da dolaylı olarak engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan;

1) Rakip teşebbüsler arasında fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket, gelecekte uygulanması planlanan fiyat, üretim ya da satış miktarı gibi rekabete duyarlı bilgilerin paylaşılması,

2) Üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren teşebbüsler arası ilişkide alıcının sabit veya asgari satış fiyatının belirlenmesi

konularında gerçekleşen anlaşma ve/veya uyumlu eylemler ile bu konulara ilişkin teşebbüs birliği karar ve eylemleri”

olarak düzenlemiştir.

- (23) Dosya kapsamındaki iddialardan biri TADIM'ın yeniden satış fiyatını tespit ettiğine yöneliktir. Öneri ve soruşturma evrelerinde yapılan yerinde incelemelerde gerek bayilere gerek geleneksel kanalda yer alan satış noktalarına yönelik olarak bahse konu iddiayı destekler herhangi bir delil bulunmamıştır. Yapılan yerinde incelemelerde organize kanala yönelik olarak fiyat tespiti şüphesi doğuran iki belgeye rastlanılmıştır. Bunun üzerine organize kanaldaki TADIM müşterilerinden alınan bilgilerde, genel olarak TADIM tarafından tavsiye fiyat listelerinin iletildiği ancak, yeniden satış fiyatının belirlenmediği, son satış fiyatlarını kendilerinin belirlediği ifade edilmiştir. Yine TADIM'ın distribütörlerine de TADIM'ın fiyat belirlemeye yönelik uygulamaları sorulmuş; TADIM tarafından kendilerine tavsiye fiyat listelerinin iletildiği ancak yeniden satış fiyatının tespit edilmediği, son satış fiyatlarını kendilerinin belirlediği bilgisi alınmıştır.
- (24) Her ne kadar gerek TADIM'da gerekse TADIM'ın distribütörlerinde yapılan yerinde incelemelerde geleneksel kanalda yer alan satış noktalarına yönelik olarak yeniden satış fiyatı tespitine işaret eden herhangi bir bulguya ulaşılamamış olsa da, geleneksel kanalda da bu yönde bir uygulama olup olmadığının daha net ortaya koyulması adına bir saha çalışması yapılmış ve Ankara, İstanbul, İzmir ve Muğla illerinde geleneksel kanaldaki 62 satış noktası ile görüşme gerçekleştirilmiştir.
- (25) Yapılan görüşmeler sonucunda özetle;
- Satış noktalarından bazılarının tavsiye fiyatın üzerinde fiyatlama yaptıkları, bu durumun kendi maliyetlerinin yüksek olmasından ve TADIM ürünlerine kendileri için belirledikleri kâr marjını uygulamalarından kaynaklandığı,
  - Satış noktalarının genel olarak tavsiye fiyat düzeyinde fiyatlama yaptıkları, tavsiye fiyatı bir gösterge olarak gördükleri ve diğer satış noktalarından daha "pahalı kalmak" istemedikleri, aksi halde satışlarının etkileneceğini düşündükleri,
  - Satış noktalarından bazılarının ise tavsiye satış fiyatından bağımsız kendi kâr marjını belirlediği, ancak bunun sonunda ortaya çıkan fiyatın da tavsiye edilen fiyata yakın olduğu,
  - Genel olarak tavsiye edilen satış fiyatının piyasa hakkında bilgi sağladığının düşünüldüğü,
  - Tavsiye edilen satış fiyatının altında veya üstünde fiyat belirlenmesine ilişkin tedarikçi tarafından herhangi bir baskının bulunmadığı, tavsiye fiyatlara uyulması durumunda noktaların ek bir promosyona hak kazanmadığı gibi uyulmaması halinde iskonto kesintisi gibi cezalandırıcı kabul edilebilecek bir yaptırıma maruz kalmadığı

anlaşılmıştır.

- (26) Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, dosya kapsamında TADIM'ın yeniden satış fiyatını belirlemeye yönelik bir davranışının bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- (27) Dosya kapsamındaki bir diğ er iddia ise, TADIM'ın paketli kuru yemiş pazarındaki hâkim durumunu dışlayıcı uygulamalar ile kötüye kullanarak rakiplerinin faaliyetlerini zorlaştırdığı iddiasıdır. Bu iddia ise açık ve ağır ihlal niteliğ inde olmadığ ından, taahhüt sürecine konu olabilmektedir.
- (28) Diğ er yandan, taahhüt müessesesinin işlerliğı bakımından 2021/2 sayılı Tebliğ , taahhüt sunma taleplerinin Kuruma iletilebileceğı süreyi sınırlamaktadır. 2021/2 sayılı Tebliğ 'in "Taahhüt Sürecinin Başlatılması" başlıklı 5. maddesi;

"(1) Haklarında yürütölen bir incelemeye taahhütle son verilmesini isteyen taraflar, önaraştırma veya soruşturma sürecinde taahhüt sunma talebinde bulunabilirler. Soruşturma sürecindeki taahhüt sunma talepleri Kanununun 43 üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamında yapılan soruşturma bildiriminin tebliğ inden itibaren üç ay içinde Kuruma iletilir. Bu süre geçtikten sonra Kuruma iletilen taahhüt sunma talepleri dikkate alınmaz.

(2) Taraflar, taahhüt sunma taleplerini yazılı şekilde Kuruma ileterek taahhüt sürecini başlatır."

hükmünü içermektedir.

- (29) Soruşturma Bildirimi TADIM tarafından 01.09.2021 tarihinde tebellüğ edilmiştir. TADIM'ın taahhüt başvurusunun 30.11.2021 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal ettiğı görölmektedir. Bu kapsamda 2021/2 sayılı Tebliğ 'in 5. maddesine istinaden, teşebbüsün taahhüt başvurusu süresi içinde yapılmıştır.
- (30) 2021/2 sayılı Tebliğ 'in "Taahhüt Hakkında Üçüncü Kişilerin Görüşlerinin Alınması ve Değ erlendirilmesi" başlıklı 11. maddesi aşağıdaki gibidir:

"(1) Kurul, taahhüt hakkında üçüncü kişilerin görüşlerinin alınmasına karar verirse Kurul kararını takiben on gün içinde, rekabet sorunlarının ve taraflarca sunulan taahhüt metninin ticari sırlardan ve gizli bilgilerden arındırılmış özetini göndermek veya Kurumun internet sayfasında yayımlamak suretiyle ilgilerin görüşlerini Kurulun belirlediğı süre içinde yazılı olarak Kuruma gönderebileceklerini belirtir.

(2) Taahhüde ilişkin görüş bildiren üçüncü kişiler, görüşleriyle birlikte görüşlerinin ticari sırlardan ve gizli bilgilerden arındırılmış nüshasını ve varsa gizlilik taleplerini Kuruma gönderir.

(3) Kurul, üçüncü kişilerin görüşlerinin alınması sonrasında taahhüdün rekabet sorunlarını gidermesine ilişkin değ erlendirmesini gözden geçirir. Kurul taahhüdü uygun bulursa taahhüdü ilgili taraf açısından bağılayıcı hale getirerek soruşturma açılmamasına veya açılmış bulunan soruşturmaya son verilmesine karar verir. Kurul taahhüdü uygun bulmazsa tarafların bu aşamada bir kereye mahsus olmak üzere, Kurulun değ erlendirmeler çerçevesinde ve belirlediğı süre içinde taahhütte değışiklik yapabileceğıne ya da taahhüt sürecinin sonlandırılmasına karar verir."

- (31) İlgili madde uyarınca Kurulun sunulan taahhüde ilişkin olarak üçüncü kişilerin görüşlerini alma yoluna gidebileceğı hükmüne bağılanmıştır. Kurul, 27.12.2021 tarih ve 21-67/911-M sayı ile taahhüt görüşmelerine başlanmasına ve taahhüt hakkında üçüncü kişilerin görüşlerinin alınmasına karar vermiştir. Bu çerçevede TADIM tarafından 22.04.2022 tarihinde sunulan taahhüt metnine ilişkin üçüncü kişilerin görüşlerine başvurulmuştur.
- (32) 2021/2 sayılı Tebliğ 'in "Taahhüdün niteliğı" başlıklı 9. maddesinin ikinci fıkrasında "Taahhüt rekabet sorunlarıyla orantılı, bu sorunları gidermeye elverişli, kısa sürede yerine getirilebilir ve etkili şekilde uygulanabilir olmalıdır ..." denilmektedir. Taahhüdün geneline bakıldığında dosya konusu endişelerin yoğunlaştığı geleneksel kanalda fiilî

münhasırlığa yol açabilecek her davranışın dikkate alınmaya çalışıldığı ve bu çerçevede her ihtimal için ayrı ayrı düzenleme yapıldığı görülmektedir. İlk olarak taahhüt metninin 1. maddesinde geleneksel kanalda sözlü ya da yazılı olarak münhasırlık ilişkisinin tesis edilmeyeceği düzenlenmiştir. 2. maddede ise ürünlerin tamamının TADIM'dan alınması, rakip ürünlerin alınmaması-satılmaması, önceki dönemdeki alımların %60'ından fazlasının TADIM'dan alınması karşılığında ek iskonto, ek prim, daha yüksek veya fazla prim, karşılıksız mal, bedelsiz stant ya da ürün, hizmet bedeli, promosyon gibi her ne ad altında olursa olsun son satış noktalarına fayda sağlanmayacağı düzenlenerek çeşitli şekillerde fiilî münhasırlık yapılmasının önüne geçilmiştir.

- (33) Bu noktada üçüncü kişilerce iletilen bir görüşte; sınırlı satış alanına ve/veya raf kapasitesine sahip satış noktalarına büyük hacimli stantlar yerleştirilmek suretiyle rakip markaların noktaya girişini fiilen engelleyen uygulamalara son verilmesi, bu kapsamda stantların rakip marka girişine izin verecek şekilde küçültülerek yeniden yerleştirilmesi, bunun mümkün olmaması halinde ise TADIM stantlarının %50'sinin, müşteriye hitap eden kısımları kapsayacak şekilde, rakip marka ürünlerine açılması ve satış noktalarına stant dışında (ahşap, plastik, metal alaşımlı) yatırım yapılarak münhasır satış algısı yaratabilecek uygulamalara son verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Stantlar sipariş üzerine istenilen tasarımda yapılabildiği ve elektrik bağlantısı gerektirmediği için dolaplardan farklılık arz etmektedir. İlaveten niteliği gereği soğuk tutulması gereken kola, bira ve dondurmadan farklı olarak kuru yemişin özellikli bir saklama koşulu bulunmadığından satış noktasının içinde stantta satılma zorunluluğu yoktur. Satıcı kuru yemişleri noktanın içinde istediği şekilde konumlandırabilmekte, kuru yemiş herhangi bir rafta ya da standda alternatif olan asalak denilen aparatlarda vs. satılabilmektedir. Dolayısıyla kuru yemiş satışı için stant zorunluluğu bulunmamaktadır. Diğer taraftan, önaraştırma safhasında ve son satış noktaları ile yapılan görüşmelerde birden fazla marka ile çalışan birçok nokta tespit edilmiş olup, söz konusu noktalardan hiçbiri TADIM'ın rakip ürün görünürlüğüne müdahale ettiğine yönelik açıklamalarda bulunmamıştır. Ek olarak, tek bir marka ile çalışan noktaların hiçbirinin yer sıkıntısı nedeniyle rakip ürün satışı yapamadığı yönünde bir açıklaması olmamıştır. Pazarın yapısı, eldeki veriler ve son satış noktaları ile yapılan görüşmeler neticesinde stant bulundurma zorunluluğu bir pazara giriş engeli olarak değerlendirilmediğinden taahhütte bu hususta bir düzenleme yapılmasına gerek görülmemiştir.
- (34) Taahhüt metninin 3. ve 4. maddelerinde de benzer şekilde münhasırlık karşılığında prim ya da geriye dönük indirim uygulanmayacağı belirtilmiştir. Münhasırlık yapılmasının önlenmesi amacını vurgulamak adına 5. maddede satış noktası kendi talep etse dahi münhasır çalışma karşılığında son satış noktalarına özel prim, karşılıksız mal vs. fayda sağlanmayacağı kaleme alınmıştır.
- (35) Bahse konu maddeler bir arada değerlendirildiğinde, münhasırlığa yol açma ihtimali olan; geriye dönük indirim, tek marka ile çalışılması karşılığında son satış noktalarına çeşitli faydaların sağlanması, kuru yemiş ürünlerinin tamamının ya da %60'ından fazlasının TADIM'dan alınması karşılığında her ne isim altında olursa olsun fayda sağlanması gibi her türlü davranış taahhüt kapsamına alınmıştır. Bahsi geçen taahhütler ile fiilî münhasırlık yaratılarak pazarın rakiplere kapanması endişesinin önüne geçildiği değerlendirilmektedir. Aynı zamanda sektör paydaşları tarafından son verilmesi gerektiği ifade edilen ve TADIM'ın fiilî münhasırlık uygulamalarının gizlenmesinde rol oynayan; bedelsiz fatura kesimi, hizmet faturası, bedelsiz ürün, cihaz ve ekipman desteği karşılığı fatura vb. uygulamalara ilişkin endişeler de bahsi geçen hükümlerle giderilmektedir.

- (36) Taahhüt metninin 6. maddesinde ise TADIM'ın ürünlerini tedarik ederken bağlama yapmayacağı, noktaların TADIM'ın ürün portföyünden istedikleri ürünleri diğer ürünlerden bağımsız olarak almasının engellenmeyeceği düzenlenmiştir. Bahse konu madde, özellikle TADIM'ın portföy gücü ve çekirdek ürününün satış noktaları için olmazsa olmaz niteliği göz önüne alındığında önem arz etmektedir. Bu taahhüt ile TADIM'ın başta paketlenmiş ay çekirdeği ürününde olmak üzere sahip olduğu pazar gücünün diğer ürünler için kaldıraç etkisi yaratmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Aynı zamanda sektör paydaşlarının da TADIM'ın belirli ürünlerinin son satış noktasına satılmasının diğer bazı ürünlerin satışına bağlanmamasının temin edilmesi gerektiği yönündeki endişeleri sözü edilen madde ile giderilmektedir.
- (37) Taahhüt metninin 7. maddesinde TADIM bayilerinin indirimlerini nasıl bir sisteme bağlayacakları düzenlenmiştir. Dosya kapsamında yapılan incelemeler ve elde edilen veriler doğrultusunda TADIM'ın sabit bir indirim sisteminin bulunmadığı, indirimlerin; geleneksel kanalda yer alan satış noktalarının yapısının da etkisiyle pazarlık yoluyla birebir ilişkiler üzerinden ve daha çok bayi ve satış temsilcisi üzerinden verildiği görülmüştür. TADIM tarafından yapılan açıklamalarda, TADIM'ın dağıtım sisteminde iki aşamalı satış ve tedarik ilişkisi bulunduğu, birinci aşamada TADIM'ın ürünlerini bayilere sattığı, ikinci aşamada ise bayilerin TADIM'dan satın aldığı ürünleri kendi bölgelerinde, TADIM'dan bağımsız olarak belirledikleri fiyatlar üzerinden son satış noktalarına sattıkları, TADIM'ın bayileri ile mevcut ilişkilerinde ciroya bağlı bir hedef sisteminin bulunmadığı; zira TADIM'ın birincil önceliğinin (.....) olduğu belirtilmiştir. TADIM'a sabit bir indirim sisteminin neden bulunmadığı, ciro bazlı indirim sistemi kurulmasındaki zorlukların neler olduğu sorulmuştur. Cevaben, son satış noktalarına uygulanacak sabit bir indirim sisteminin (.....) ifade edilmiştir.
- (38) Taahhüt metninin 7. maddesi ile birlikte TADIM özellikle bayilerce verilecek indirimleri belirli şartlara bağlamaktadır. Bahse konu maddeye göre son satış noktalarına yapılacak indirimleri TADIM'ın bayileri TADIM'dan bağımsız olarak, ilçe bazında belirleyecek ve aynı ilçedeki her son satış noktasına sabit iskonto oranı verilecektir. Bu sayede, ilçe bazında her noktaya eşit iskonto oranı uygulanarak belirli bir kritere dayanan objektif ve denetlenebilir bir sistem oluşturulması amaçlanmaktadır. Diğer taahhüt maddeleri ile birlikte değerlendirildiğinde, ilçe bazında eşit iskonto uygulamasının özellikle bayiler tarafından verilen kişiselleştirilmiş iskontolar aracılığıyla son satış noktaları üzerinde fiilî bir münhasırlık kurulmasının önüne geçilmesini sağlayacağı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, sektör paydaşları tarafından aktarılan, bireyselleştirilmiş iskonto uygulamasına son verilerek objektif bir sistemin belirlenmesi gerektiği yönündeki endişeler de bu madde ile çözülebilecektir. Bununla beraber, bahse konu düzenlemenin yeniden satış fiyatı belirlenmesi yönünde herhangi bir endişe oluşturmaması adına, anılan maddede sabit iskontolara ilişkin olarak sunulan bu taahhüdün, TADIM bayilerinin satış fiyatlarının TADIM tarafından belirlenmesi anlamına gelmeyeceği, iskonto oranlarının bayilerin kendi inisiyatifleri ile belirleneceği düzenlenmiştir.
- (39) Ek olarak, TADIM'ın bayileriyle ilişkisi kapsamında teknik olarak son satış noktalarının iskonto bilgisine erişmesinin mümkün olduğu; ancak TADIM'ın yaklaşık (.....)'e yakın perakende satış noktasından hangilerine iskonto uygulandığını ve her bir noktaya uygulanan iskonto oranının ne olduğunu takip ve kontrol etmesinin gerekli görülmediği; bununla birlikte taahhüt metni ekinde yer alan Protokol ile bayilerin her bir ilçedeki perakende satış noktalarına o ilçe bazında belirlediği yeknesak iskonto oranını uyguladığına ilişkin denetim yükümlülüğü getirileceği ve bu takibin sözleşmesel çerçevede bayiler aracılığıyla sağlanacağı belirtilmiştir.

- (40) Taahhüt metninin 8. ve 9. maddelerinde, TADIM'ın sayılan hususlara ilişkin bayileri ile taahhüt metninin ekinde sunulan Protokol'ü imzalayacağı ve bu taahhütteki hususlara ilişkin bayilerine ve ilgili çalışanlarına eğitim vereceği kaleme alınmıştır. TADIM'ın sunduğu taahhütler ile bayilerini de bağlı kılabilmek adına protokol imzalaması ve bu kapsamda TADIM'dan ziyade son satış noktaları ile birebir temasta olan bayilerine ve çalışanlarına eğitim verilmesi, uygulamada karşılaşılabilecek rekabetçi endişeleri gidermek bakımından yerindedir.
- (41) Taahhüt metninin 10. maddesine göre, TADIM bayisi ile son satış noktaları arasında yazılı sözleşme yapılması durumunda, sözleşmeler bu taahhütteki hususları yansıtacak şekilde düzenlenecektir. Sektör paydaşlarından da TADIM tarafından yapılacak sözleşmelerin münhasırlık yaratmayacak şekilde düzenlenmesi gerektiği yönünde görüşler iletilmiştir. TADIM, bayilerinin geleneksel kanalda son satış noktaları ile yazılı sözleşme yapmadıklarını belirtmiştir. Bununla beraber, bahse konu madde ile ileride yazılı bir sözleşme yapılması durumunda da bu taahhüt metni kapsamında taahhüt edilen hususların göz önüne alınacağı düzenlendiğinden paydaşların bu husustaki endişeleri bu hüküm ile giderilmektedir.
- (42) Taahhüt metninin 11. maddesinde, bildirim metninin tüm TADIM perakende satış noktalarına imza karşılığında ve bir nüshası noktada kalacak şekilde paylaşılacağı düzenlenmiştir. Bahse konu bildirim metninin, son satış noktalarının rakip ürün satmaları önünde herhangi bir engel olmadığı ve TADIM ile münhasır çalışma zorunluluklarının bulunmadığının anlaşılacağı şekilde, açık ve sade bir dille kaleme alındığı görülmektedir. Bahse konu metnin satış noktalarına iletilmesi ve teslim alındığının imza karşılığında belgelendirilmesi, münhasır çalışma zorunluluğu olduğu yönünde bir algıya kapılabilecek son satış noktalarının bilgilendirilmesi açısından önemlidir. Bu çerçevede, bildirim metninin teslim edildiğinin belgelendirilmesi, TADIM'a ulaşılmış olan bildirim karşılığında alınmış imzaları gösterir belge ve/veya belgeler ile imzadan imtina tutanaklarının dijital ortama aktarılmış versiyonlarının Kurum ile dijital ortam üzerinden paylaşılması yoluyla yapılacağından, Kurum tarafından da bahse konu taahhüdün yerine getirilip getirilmediğinin değerlendirilmesi mümkün olacaktır.
- (43) Sektör paydaşlarından biri tarafından bu hususta, satış noktaları bakımından TADIM'ın sunduğu taahhütlere uyup uymadığına ilişkin Kurumun kimliğini ve çalışma şeklini uygun bulacağı üçüncü bir taraf eliyle bağımsız denetim raporunun düzenli olarak Kurula sunulması gerektiği yönünde görüş bildirmişse de, bahse konu denetim usulünün bu dosya özelinde uygulanmasının mümkün olmadığı, noktalara bildirim yapılmasının ilk aşamada taahhütlerin uygulanıp uygulanmadığının denetimi açısından yeterli olduğu, ayrıca sektördeki rakip oyuncuların da taahhütlere uyulup uyulmadığının denetçisi konumunda olacağı değerlendirilmektedir.
- (44) Taahhüt metninin 12. maddesinde TADIM'ın, yukarıda yer alan taahhütleri, taahhütlerin kabul edilerek soruşturmanın kapatılmasına ilişkin gerekçeli kararın yayınlanmasını takip eden dört ay içerisinde yerine getireceği düzenlenmiştir. Bu kapsamda, gerekçeli kararın yayımlanmasından itibaren dört aylık sürenin taahhütlerin yerine getirilmesi için makul olduğu değerlendirilmektedir.
- (45) Son olarak taahhüt metninin 13. maddesinde TADIM'ın;
- Soruşturmanın kapatılmasına ilişkin gerekçeli kararın yayımlanmasını takip eden beşinci yılın sonundan itibaren,
  - Anılan beş yıllık süre dolmadan önce dahi olsa TADIM'ın pazar paylarının birbirini takip eden iki yıl %40'ın altına düşmesi halinde,

gerekçeli pazar tanımlarını, pazar payı bilgilerini, ilgili diğer bilgi ve belgeleri, değerlendirme ve gerekçeleriyle birlikte Kurul'a sunarak taahhütlerin kaldırılması için başvuruda bulunabileceği düzenlenmiştir. Taahhütlerin uygulanması ve pazardaki değişikliklerin izlenmesi için beş yıllık süre yeterlidir ve beş yılın sonunda TADİM'in gerekli bilgi, belge ve gerekçelerini sunmak suretiyle Kuruldan taahhütlerin kaldırılmasını talep edebilmesi makul bulunmaktadır. İlâveten, taahhütlerin uygulanacağı beş yıllık süre dolmadan da TADİM'in pazar payının birbirini takip eden iki yıl %40'ın altına düşmesi halinde yine aynı şekilde taahhütlerin kaldırılmasını talep edebilmesi; TADİM'in pazar payının hâkim durum analizleri bakımından da dikkate alınan %40'ın altına düşmesi halinde bu yükümlülükleri yerine getirmek zorunda olmayabileceği göz önüne alındığında makul görülmektedir.

- (46) Taahhüt metni bir bütün olarak değerlendirildiğinde; sunulan taahhüt paketi ile geleneksel kanalda fiilî ya da sözleşmeye dayalı münhasırlık yaratılmasının önüne geçileceği, son satış noktalarında rakiplerin de ürün bulundurma imkânının artacağı ve böylelikle tüketicilerin daha çok ürün seçeneğine ulaşma imkânının bulunacağı, TADİM tarafından son satış noktalarına yapılacak olan bilgilendirmelerin uygulanacak taahhüt bakımından farkındalığı artıracacağı, bağlamanın önlenmesiyle ürün portföyü gücünden kaynaklı rekabetçi endişelerin giderileceği sonucuna ulaşılmaktadır. Dolayısıyla, sunulan taahhüt paketi rekabet sorunlarıyla orantılı, bu sorunları gidermeye elverişli, kısa sürede yerine getirilebilir ve etkili şekilde uygulanabilir.

I. SONUÇ

- (47) Rekabet Kurulunun 12.08.2021 tarih ve 21-38/549-M sayılı kararı uyarınca yürütülmekte olan soruşturma kapsamında; Tadım Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.'nin Kurum kayıtlarına 05.07.2022 tarih ve 29486 sayı ile giren yazıyla sunduğu revize nihai taahhüt metninin, rekabet sorunlarını giderebilecek olması nedeniyle kabulüne ve ilgili teşebbüs açısından bağlayıcı hale getirilmesine, 12.08.2021 tarih ve 21-38/549-M sayılı Kurul kararı uyarınca başlatılan soruşturmanın sonlandırılmasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.